

Hanif Kureishi
NIČLA

prevedel Zdravko Duša

Za Kier Kureishi

Ena

Neko noč, ko mi že staremu, bolnemu, povsem brez sperme, res ni do tega, da se stvari še poslabšajo, spet zaslišim zvoke.

Prepričan sem, da seksata v Zenabini sobi, tule zraven moje.

Sprašujem se, ali si ne domišljam. Vendar dvomim. To niso zvoki, ki bi jih že kdaj slišal v tem velikem, odprtem stanovanju. Nikoli ne zapiram vrat – za vsak primer, če bi moral ponoči poklicati svojo Zee.

Obmirujem in se koncentriram, dokler nisem prepričan, da ni niti delirij niti šus po elesdeju. Šepeti, vzdihni in nato vzkriki. Zvenijo, kot da je ona.

Lahko bi bil tudi on. Moj prijatelj.

Sleherni dan lahko pričakujem, da me bo pobralo. Misel na smrt mi pomaga živeti in me ohranja zvedavega. Vidim bolj slabo in na eno uho sem naglušen, zlasti kadar je okrog mene več ljudi ali če jim ne vidim obraza. Vendar ob jutrih, ko Zee zdrsne v spanec, ležim vznak in poslušam. Naša londonska večstanovanjska hiša je pravcati svet. Slišim dvigalo zunaj na hodniku, ropot odpiranja in zapiranja jeklenih vrat, iztrgane besede pogovora v veži, televizorje, radie. Ponoči poslušam lisice, pijance, policijske sirene, obupane klice na pomoč, skrivno življenje zidov in ženin vibrator, ki brenči kot brivnik.

Zjutraj slišim ptice. Na drevesu nasproti poseda desetnija zelenih skobčevk, ki jih z Zee zavzeto spremljava. Nedaleč stran nekaj gradijo. Ta predel,

Victorio, stalno obnavljajo. Ne bom čakal njegove nove podobe. Ljubši mi je bil čadasto črni, bolj zane-marjeni London, nekaj plemenitega je bilo v njegovem povojnem brezupu. Norce so pospravili v norišnice, a razumni so v svojih pisarnah še na slabšem. Ta novi svet se zdi banalen in izčrpan. Preveč denarja je v Londonu. Predolgo že živimo.

Radostno sem užival svoje usihanje in izginjanje. Nakar me doleti tole.

Resnica je vselej presenetljiva: tako napenjam ušesa, da mi utripajo veke. Usta imam suha. Moji kolki so uničeni in noge zanič. S trudom obrnem telo malce proti vratom in se potegnem preko vzmetnice.

Roka se stegne proti luči, zbijem kavno skodelico na tla. Pade s truščem, kot bi kladivo udarilo po ponvi.

Ne ganem se.

Zee mi očita, da sem nezaupljiv mož, skeptičen, nejeveren, da raje vidim zadeve s slabše strani; želje se mi mešajo z boleznijo. Res je, preživljam se s svojo domišljijo, in domišljija je najnevarnejši kraj na svetu.

A če niso sosede pred kratkim ravno priselili prašičev k sebi – kar ni najbolj verjetno, saj so Arabci –, potem so tole človeški glasovi.

Zadržim dih in bolščim v šibko luč v hodniku. Pomislim, kako mi je – še prejšnji teden – Zee česala lase, me čohala po bradi, masirala s kokosovim oljem. Gladila mi je prsni koš in mi natirala uhlje. Mi sezula tople uggice, da mi je lahko prebožala noge in nožne prste, ko sem se zleknil vznak s termometrom med žnabli.

Nevidni, ne pa tudi neslišni, zvoki ne potihnejo. Ostajam buden tableti navkljub. Zee se je hotela prepričati na lastne oči, da sem jo zares pogoltnil. Pred tem je bila nadvse prijazna, nedvomno iz nelagodja, saj zadnje čase ne kaže več tolikšne topline. Vodo mi je prinesel Eddie, stal je za njo med vrati in se smehljaj, nemi sosterilec.

Rekel sem: »Lahko noč, Eddie. Kako se boš vrnil v Soho? Ali je nemara prepozno? Boš prespal na zofi? Ti kar izvoli, seveda!«

Gledal sem ju. Pazila sta, da se ob moji velikodušni ponudbi nista spogledala. Pametno, ni kaj.

Eddie je pokimal: »Hvala, Waldo, zelo prijazno od tebe, kot zmeraj. Na zofi mi bo čisto udobno. Se vidi-va zjutraj. Lepo spi, amigo.«

Zlil sem vase dvojni espresso, kakor vselej pred spanjem. Rad imam okus grenke črne kave v ustih.

Bil je običajen večer. Zdaj sem prepričan, da slišim njuna glasova, prepletena, lahkotna, razigrana, gotovo ležita skupaj – naga, domnevam.

Mislím, da mi je po dvajsetih letih zakona – in ob dvaindvajsetletni starostni razliki – moja vdana Zenab tokrat prvič nezvesta. Pravzaprav sem prepričan o tem. Sam trdim: ne verjemite ničemu, kar vam govorijo. Zee pa je resnicoljubna. Vsak namig na nepoštenost bi jo osupil. Ponavadi je stroga. Če izvzamemo eno neprijetnost v indijskem otroštvu, ki je vključevala tudi umor, je imela spodobno vzgojo. Bila je predobra sebi v dobro, bi lahko rekli. In pri-krajšana za užitke.

Zdaj si ga je našla. Prinaša noter, kar je zamudila. Nikoli ni prepozno. Glasova ne potihneta, vse bolj sem pretresen in vzburjen. Seksualna občutljivost lahko upade, a spoznal sem, da libido, tako kot Elvis in ljubosumje, nikoli ne umre. Poznam petinosemdesetletne jebače. Kdo pravi, da potrebujete erekcijo, telo ali orgazem za seks?

Začnem si predstavljati, kaj počneta in v kakšnih položajih. Je ona na kolenih? Se poljubljata, ko se vnemata v novo strast? Eno telo, ena žival.

Rad si umišljam, da ju gledam pri tem. Vselej sem bil kamera, navsezadnje sem posnel več kot dvajset filmov in dokumentarcev. Revije nekatere med njimi uvrščajo v sam vrh stotih najboljših filmov vseh časov. Ali nemara dvestotih? Bil sem filmar in sem živel za to, da sem videl stvari. Režiserji smo voajerji, ki delamo z ekshibicionisti. Zdaj, na koncu, nadaljujem kot opazovalec.

Gledanje ohranja svet čudovit. In seks, celo ko sem nepokreten, dejansko skoraj rastlina v vozičku, je lahko intenziven. Spominjam se vonja in okusa nje, moje edine in zadnje ljubezni, Zee, njeno telo mi je bilo v večji užitek od kateregakoli drugega. Spominjam se, kako brezsramna je postala zame in kakšne igrice vse sva se šla.

Zdaj odpira zanj svoja usta. Njeni prsti drkajo njegovega kurca. On jo nemara vleče za lase, to ima rada.

Zgolj z zvokom in domišljijo vizualiziram kadre in reze, delam edine filme, ki si jih lahko te čase privoščim, domišljijske filme. Nenehno premlevam, kaj

pravzaprav pomeni biti umetnik. V zadnjem obdobju sem spravil skupaj par petminutnih filmčkov, niso slabi, bolj sproščeni od mnogočesa, kar sem naredil prej, ko sem bil živčen in je bil posredi denar. Pokazal jih bom dobri kolegici Aniti, ko se naslednjič oglasi. Ona zna tako pohvaliti kot grajati.

Ljubezen človeka spremeni, pravijo. Ali pa se človek zaljubi, da bi se spremenil, kadar je razočaran. Ali kadar je naveličan samega sebe. Tu se je nekaj spremenilo za vedno. Vse bo treba na novo premisliti. Kdo bi si mislil? Leta mojega življenja so se predrugačila v trenutku.

Potreboval bom čas, da vse to premislim. Čas mi je zdaj poglaviten. No, vsekakor bom imel vso noč za premišljanje o zadevi. Spim lahko jutri.

Zjutraj vidim, da ni v hodniku ne plašča ne klobuka. Tudi živalskih vonjav ni. Eddie je že zbrisal.

Kolikor mi je znano, je vsaj desetkrat prespal pri naju, zvit na kavču. Ko se zbudim, je dostikrat še tukaj. Rad ostane na zajtrku in podebatira o novicah, medtem ko se oblači. Ima volčji tek in priliznjen gobec. Uživa v Zeejini kuhariji, posebej ima rad njeno začinjeno masala omleto. Plane po njej, kot da že lep čas ni jedel in tudi ne ve, od kod si lahko obeta naslednji obrok.

Domnevam, da tako privarčuje denar za kosilo, preden sede na avtobus za Soho. Včasih se pred odhodom umije in nekoliko uredi. V zadnjih nekaj mesecih je najino stanovanje postalo njegovo pribežališče, kjer opravi vse svoje telefonade, potem ko si je

sezul čevlje in z nogami na zofi brez konca poslušá svoje najljubše džezovsko nabijanje, ki para živce.

Zdaj, ko se jima vse bolj dogaja, se je pobral predčasno. Me raje ne vidi. Oziroma ima raje, da ga ne vidim. Ampak poznam jaz njega zelo dobro, tip je prišel na okus. Vrnil se bo po naslednji grižljaj. Ne dvomim, da kmalu.

Nocoj.

Komaj čakam, da bom videl, kako se bo to novo vznurjenje razvilo. Dečko se igra z mano. V lepo tveganje se spušča. Ko me kaj razkuri, znam biti divji. Strast ga je prevzela. Ne razmišlja. Jaz pa. Par potez sem v prednosti – trenutno.

Dve

Beli obraz dneva.

Zee vstopi, potegne zavese narazen in mi pomaga v voziček. Tri leta so že, kar ne hodim, pa še kar pričakujem, da bom tisti nekdanji moški. Resda nisem več pri močeh, a povem vam, da znajo biti starci tem bolj brezumni, čim starejši so.

»Noč v redu?«

Preveri, ali se nisem morda uscal v posteljo.

»Ne bi vedel, ljuba moja. Nezavesten sem bil. Zmanjkalo me je.«

»Kakšna milost, Waldo. Zadovoljna sem, če si ponoči nezavesten.«

Kar stopim se ob vonju njenih las in telesa, ko se skloni nadme, da me poljubi in poboža za dobro jutro. Všeč mi je, kadar odpne modrc in razgali prsi, počasi dviguje krilo ali mi pokaže stopala in se zraven polglasno po žensko dobrika. Tak je moj pogled v novi dan. Njeni prstki na nogah so mi ljubši kot še tak sončni vzhod. Celó smehljam se. Všeč ji je, ko mi zaigrajo oči, moj edini organ, ki še premore kaj poželenja.

To jutro se je že stuširala in oblekla. Hitro ji gre od rok in celo nekaj mrmraje popeva, ko me poseda v voziček.

Na morem si kaj, da je ne bi vprašal, od kod ta marljivost. »Si na novem vitaminu?«

»Kako si uganil?«

S preostankom slabotnega glasu ji polaskam, povem, kako sveže in živahno izgleda in kako privlačna ženska je. V poznih petdesetih, ob mojem usihanju in trpljenju, hodi na bazen, vihti uteži, si kupuje več novih oblačil kot običajno.

Vitka je kot cigareta in montirala si je tekalno stezo v mojem studiu, delovnem prostoru, ki ga zdaj poredkoma uporabljam, hranim pa tam svoje najdragocenejše stvari: dnevnike, beležnice, plakate, storiborde, klape, redke pornografske izdaje in fotografijo zastrte Zeejine matere, ki spominja na duha iz srednjega veka. Pomagala mi je dojeti, med najinimi posedanji in razpravljanji o veri in božji ljubezni, da sem liberallec in disident povsod, celo v lastni kopalnici.

Tam so rojstnodnevne voščilnice od Bowieja in Iman, fotka, na kateri sem z Joejem Strummerjem; druga z Dennisom Hopperjem, ko sva bila skupaj v žiriji v Benetkah; in jaz v kikli in našminkan, s pakistanskimi drag igralci po koncu snemanja *Kraljic Karačija*. Pohvalna in žaljiva pisma kolegov. Maske. Rumeno sem si nekoč na Zeejino prigovarjanje nadel v supermarketu – in s skrivenčenimi škrlatnimi ustnicami zbujal zgražanje, da ne rečem ogorčenje, med policami v Waitrosu.

Všeč mi je, da Zee sopiha na tekočem traku poleg mene, medtem ko načrtujem filme, ki jih ne bom nikoli posnel. Celó v tem stanju si želim, da bi imel kak končni projekt, kaj, kar bi me napolnilo z ustvarjalnim upanjem. Kdo pa je že slišal za umetnika, ki se je upokojil? S staranjem le še srditeje hlastamo po samoizpolnitvi.

Medtem ko Zee preučuje svoj horoskop in se pripravlja, da bo šla po nakupih, me pride Maria, naša prijazna brazilska služkinja, obleč.

Izčrpan od zajtrkovanja se počasi zberem in se posvetim fotografijam in videu, ki sem jih posnel v zadnjem času, da bi videl, ali lahko s tem karkoli naredim. Potem se bom posnel za dnevniški zvočni zapis. Naj se ve, s čim se ubadam. Ideje se mi ves čas prehitevajo v glavi. Izpustiti moram paro, preden zakuham. Umetniki smo kot kapitalisti, vse si prilajšamo, krademo življenja.

Preden se odpravi v Južni Kensington, se mi Zee še zahvali za komplimente.

»Bova šla ven na kosilo?« vprašam.

»Danes ne.«

»Upam, da bom zvečer kaj videl Eddieja. Gulab džamun ima zame, in neke nove filme. Ve, da imam rad presenečenja.«

»Gotovo bo kaj obskurnega.«

»Upam, da *Kukamo skozi ključavnice*.«

Sežem k njej, da bi se dotaknil njenega obraza. Počaka, da se moja tresoča se dlan nalahno stakne z njeno kožo. Zanima me, ali se bo odmaknila. Se, vendar ne sunkovito.

»Prijetno je, če imava družbo ob večerih, Zee. Fino, da pride čez par tednov Samreen z otrokoma, te bodo malo razvedrili. Predebatirati morava njen urnik.« Zee me sicer gleda, a sprašujem se, ali ni odsotna. »Se bojim, da si že naveličana mojih sitnarjenj, vedno enega in istega. Si? Daj, odgovori mi, prosim, Zee.«

»Zvilo me je pred par meseci, ko sem trikrat padla skupaj. Se spomniš, govoril si, da sem ‚sitna‘ in ‚zagrenjena‘.«

»Se opravičujem.«

»Trenutno pa sem za čuda zadovoljna. Se mi ne vidi?«

»Ničesar drugega ne vidim razen tebe, Zeena moja. In želim, da si srečna.«

»Zares? Hvala ti, Waldo. Se bom potrudila.«

Preiskujem njen obraz, ničesar ne izdaja. Če se je džin po mnogih letih vrnil, skrit v nezadovoljstvo ali celo evforijo, se je zdajle potuhnil.

Eddie mi je preko trideset let več kakor znanec in manj kot prijatelj. Dvakrat, trikrat na leto sva skupaj ali z družbo kaj pojedla ali spila. Bil je dober, nabrit kompanjon, lump, zastonjkar in prisklednik, zmeraj pri volji za nove prismođarije. Dolgo sem občudoval ekscentričnost, da ne rečem prismođenost – pri drugih. Obožuje slavne, rad pripoveduje packarije, ki mu stalno rojijo po glavi, mene pa vlečejo opolzke štorije o pičkah, kurcih in ritih. Karkoli, da le diši po šibkosti in skrivnosti. Do pred kratkim sem ga v zadnjih petih letih sicer videval le občasno. London je poln takih, kot je on, ki se nekaj grejo, dokler ne potonejo.

Eddie je od nekdaj zmuzljiv in nenatančen, da ne rečem spolzek, ko nanese beseda na to, s čim se ukvarja. Nikoli popolnoma ne verjamem tistemu, kar reče. Kolikor mi je znano, je še vedno filmski publicist in hodi na projekcije in tiskovke. Lahko omenim katerikoli film, pa bo znal ponavadi dodati kaj

zanimivega. Če si zaželim komedijo, in potrebujem jih kar pogosto, ima zmeraj dober predlog. Rad si vsak dan ogledam en film, včasih tudi dva.

Pohvalite enkrat človeka, in vaš bo do konca življenja. Žal se mi zdi, da sem Eddieju polaskal po pomoti. Najbrž sem bil v pozitivni fazi. Redno je začel zahajati sem pred pol leta. Kreten gor ali dol, neumen vsekakor ni. Kot samozvani poznavalec mojega dela se je oglasil pri nama, ko ga je Nacionalni filmski inštitut povabil, naj pripravi retrospektivo in predavanje. Bila je lepa priložnost za naju oba. Zamisel, da mi obudi moje spomine, ni bila slaba.

Za zdaj še ni kakšnih hujših znamenj, da se bo retrospektiva kaj premaknila. Eddieju, brihtnemu, a nesposobnemu, so naložili, naj poišče moje zgodnje televizijske filme, material, ki ga po edinem predavanju niso nikoli več videli. Želel sem, da mi najde film o umetniških šolah in popu, ki sem ga posnel v sedemdesetih; drugega o plesnih maratonih na severu Anglije in *modovski* subkulturi v Južnem Londonu; in nekaj nespretnih, a živahnih glasbenih videov iz zgodnjih osemdesetih. Z veseljem bi jih imel, me pa to ne obseda. Užil sem obilo občudovanja, zdaj pa je vendarle že prepozno, da bi nenehno stregli moji samovšečnosti. Nemara res že umiram, a do minule noči sem bil razmeroma dobrovoljen in sem se odrekel sleherni potrebi, da bi bil svet moje ogledalo. Umik prinese olajšanje.

Prizadevam si slediti lastnim mislim, vendar sem neverjetno raztresen. Ta izdaja, to nočno zmikavtstvo, ta prigoda z Eddiejem – če je res, za zdaj še nisem

čisto prepričan; kdo si navsezadnje želi resnično vedeti, kar ve? – me je prebudila in skoncentrirala.

Ostati moram zbran.

Danes spim, kolikor le morem, da bom pozneje buden. Nadaljevati nameravam svoje raziskovanje. Če sta minulo noč uživala, je možno, da bosta naslednjič še dvakrat bolj. Mar ni erotika nenehno naraščajoča lakota, ki se poraja sama od sebe? Z razraščanjem užitka bo njuna diskretnost popustila. Ali se ne veselimo vsi tega? Groza trpljenja izgine, če žrtev najde način, da v njem uživa.

Stisnjen sem v majhen svet. Iz stanovanja se ne ganem dneve in dneve. Imava sicer nekaj na deželi, a ne greva nikoli tja. Nekega večera, bil sem še na berglah, sem se odpravil na vrt meditirat in sem se zvrnil. Težak sem. Zee me, še dodatno obteženega z ostrigami, izdatnimi pitami, sadnim pudingom, kozjim sirom in pistacijami – plavajočimi v godlji blademerijev, vin, temnega piva in konjaka –, ni mogla dvigniti. Morala sva štiri ure čakati na rešilca. Pogosto mislim na smrt in kako se bo odvila. Ni me posebej vleklo, da bi umrl na tleh, kjer je težko govoriti. Računal sem, da bodo moje poslednje besede prišle v antologije.

Pri vratih zabrenči. Ura je osem.

Angel pokončevalec se naposled pojavi. Večer, noč, se začenja. Eddie vstopi nasmehljan, s polnim naročjem: s filmi, sirom, čokoladami. Orhidejo za Zee.

»Minutko mi daj. Samo preoblečem se,« reče Zee.

Z Eddiejem gledava nogomet. Sumim, da me gleda zviška. Športa v resnici ne mara, méni, da je za beda-

ke. Sicer pa bi mu težko zanesljivo prisodil karkoli. Rad ugaja in ustreže.

Napol mižim, vendar se uro zatem zdramim in zagledam Zee, kako v kurta pižami počasi prihaja iz svoje sobe. In že si veselo natakata, tudi jaz ne zao-stajam. Nekaj se dogaja. Sedita na kavčih drug na-sproti drugemu in se igrata z mobilnikoma kot dva najstnika.

Popravim si fes in si nalijem vino, ki sem ga s plad-njem odložil na zebrino kožo tabureja. Tekstata si. Vidim jo, kako se med gledanjem v telefon smehlja in trza z glavo. Prelaga nogi drugo čez drugo in nazaj, dokler ji copata ne zdrsne s stopala, ki zastane kot kača v gozdu. Oba se zazreva v zgovorno stopalo. Na sumu ga imam, da bi rad pobral copato.

Narcizem je naša religija. Podaljšek za selfi je naš križ in povsod ga nosimo s sabo. Počasi sežem po svojem in ga dvignem.

Snemam stopalo in ostali material. Nestrpno, sko-raj vrtoglavo se spuščam v svoj bujni mazohizem. Bo-lečina je užitek in užitek tolikšna bolečina. Prizade-vam si biti skrajno tih in pohleven. Pa saj ne opazita.

Prosim, naj me dasta spat. Vzamem tableto in jo skrivaj izpljunem. Tako ali tako nima učinka: če bi dal slonu aspirin, bi bolj zaleglo.

Eddie me odpremi v mojo sobo in mi pomaga, da se dvignem na vzmetnico.

Blazine me tiščijo. Razporedi jih po mojih navodi-lih, s hitrimi in mehkiimi prsti, medtem ko momljam: »Zakaj, kadar vidiš kriplja v filmu, veš, da ga bodo ubili? Ker je že crkovina?«

»Bom razmislil o tem,« reče in ugasne luč. »Bom imel potem vsaj kaj početi.«

Ona me ne pride poljubiti, kar je nenavadno.

Ležim, pripravljen na poslušanje. Nocoj bi moralo biti na smrt zabavno. Neznosni plameni me utegnejo použiti, a domnevam, da je zaljubljeni par pozabil name. Postajam manj pomemben. Onadva sta pod žarometi, medtem ko jaz bledim v nevidnost. Sem statist v lastnem filmu.

Zee je bila zmeraj predana. Ženska, kakršno sem si od nekdaj želel. Zame se je odpovedala svoji domovini, svojim sorodnikom, svojemu možu. Nekoč je izjavila, da bi me ljubila, četudi bi bil brez penisa. Sem ji vsaj za trenutek verjel? Katera nima rada kurca?

V njenem življenju ni življenja, seksala ni že najmanj sedem let. Na noben način je ne morem potešiti. Masturbirala je, domnevam, na romantične prizore s teveja. Upam, da je bila Jane Austen. Morda bi se Zee prilegel moj jezik v njej. Malček še lahko požvrkljam. Ob slabih dnevih se že navaden dvig roke zdi kot Zenonov paradoks. Neskončna težkost gibanja: brez števila gibov, ki jih ni mogoče dovršiti. Lahko držim pijačo, uporabljam telefon ali poganjam kolesi, gumbe na pižami pa komaj zmorem zapeti. Od kod mi pravica do prilaščanja in prepovedi?

Ne morem biti tak pezde; mlad sem bil v šestdesetih. Sedemdeseta so bila še bolj divja in verjetno bolj pokvarjena. V tistem prismojenem času, ko smo si prepovedali prepovedovati, ko je bilo sprejemljivo karkoli in smo verjeli, da orgazem ozdravi vse, sem se imel več kot sijajno, ko sem živel v komuni v Kali-

forniji, z motorji in pripadajočimi lezbijkami, in delil ljubezen. Tiste magične fuke, ko vse drugo odpade.

Bil sem fukiš: krasen moški v zvončastih hlačah, z ljubezenskimi ogrlicami, širokimi pleči, črnimi lasmi do ramen in rito, da jo ugrizneš, naj stane, kar hoče. Če si bil kdaj privlačen, poželenja vreden in karizmatičen, telesno postaven, tega ne pozabiš. Pamet in pridnost ne odtehtata grdote. Lepota je ena sama, ni je mogoče kupiti, in lepi so resnični izbranci. Kakorkoli se ti izide – vse življenje preživiš kot član ekskluzivnega kluba. Nikoli ne nehaš pomilovati manj obdarjenih. Izvržkov, kot je Eddie.

Naučil sem se, da se je normalnosti bolje ogibati in da je krepost himera. Prizadeval sem si, da nisem nikoli priznal ustaljenih pravil zvestobe ali kletke običajnosti. Etika je patološko nasilje in dobrota je ovira. Bil sem in, upam, ostajam senzualist in markiz de Sade je moj moralni vodnik. Tega prepričanja se bom držal, prohibicijskim skušnjavam navkljub.

Dojel pa sem tudi, da prekršitev utrjuje prav tista pravila, ki jih želi kršiti. Nič ne potrjuje pravila tako kot izjema.

Reči hočem: samo seks je. In: ne jemljite ga osebno, nikoli. Bodite tolerantni; naj drugi uživajo. Napredek je premagovanje tabujev. In vendar, če se še tako trudite, ne morete iz seksa izvzeti pomena. Ženske še vedno ljubijo bolj kot moški. In bega me ljubezen, ne seks. Sem namreč, kot sem naposled dognal, tiste vrste bedak, ki hoče biti ljubljen nedeljeno.

Nisem bil vselej tak. Živel sem v zablodi: z lažnimi ideali moškosti – od kod sem jih dobil, sem preveč gledal vesterne? –, zaradi katerih sem mislil, da moram podreti vse ženske, tudi tiste, ki jih nisem želel, in sem potem krivil sebe, kadar mi je spodletelo. S prezirom do žensk, ki me niso hotele. Z mislijo, da so vse ženske zamenljive in lahko mimogrede ubodeš drugo. In, kadar sem bil nesrečen, z utvaro, da me bo rešil seks.

Še vedno razmišljam kot v šestdesetih. Zdelo se nam je samoumevno, da se bodo dobre stvari – enakost, feminizem, protirasizem, svoboda za seksualne manjšine – nadaljevale in širile. Verjeli smo, da smo prosvetljeni. Da bo, kar je dobro, dobro vsem. A ljudje tega niso marali. Bili smo elitisti, to je vse.

Zdaj, pripravljen, da se poženem v nedejavnost, s kapljo slin na bradi ležem in se delam, da sem utrujen, njima na ljubo celo malo posmrčim. Dobro odigrano. Na začetku tistega, kar označujejo kot mojo »kariero«, sem delal kot igralec za nizozemske in nemške alternativne skupine – pogosto nag, včasih na elesdeju sem bolščal skoz nebesno zaveso.

Nekaj slišim. Sta začela? Obmirujem. Prežim; sama ušesa so me, kot se reče.

Razmišljam o potovanjih z njo, ki sem jo ljubil najbolj na svetu. Hrana, vino, sprehodi po Capriju, Parizu, Villi Borghese, pakistanskem Murreeju, popoldanski dremeži ob njej, medtem ko je brala. Podoživljam njene prijaznosti, ljubkovanja. Pomislim, kako mi gre po pulover, ko me zazebe, in mi obriše rit.

In že spim.

Ležim mrtev? Ne, huje: živ.

Zbudim se v ptičje žgolenje in črno noč.

Bolščim v temo. Tišina; in tišina je močan zvok. Zastokam in zavzdihnem. Še ljubimca sta odnehala. Noč nevedenja in težkega spanca. Zavzdihnem in se trudoma prevalim na drugo stran.

Zjutraj ptiči trilčkajo, dvigalo treska in Eddie jo je že pocvirnal, podprt in ogret z mojimi slaniki, opečencem in kavo. Svet je znova normalen. Zatisnil sem oči in zamudil vse. Šlo je. Ta noč se ne bo nikdar več zgodila.

»Zgledaš mi siten in slabe volje, Waldo. Je vse v redu?«

»Slabo sem spal.«

»Saj mogoče bo pa nocoj bolje.«

Bo, ja.

Tri

Vključim slušni aparat. Tako resno sem vzel zadevo. Zdaj se, kot se reče, več ne hecam.

Zee pojasnim, da želim v postelji poslušati radio. Pogosto mi igra vso noč, glasovi me prepričujejo, da nisem edini človek na svetu.

Eddie se prisvaljka zgodaj zvečer, kot mož, ki se vrne iz službe. Ne pozabi mi pomoliti majhnega darilca in izkazati spoštovanja, ko vstopi. Skupaj gledava poročila, prisluhne mojim mnenjem in jih brez zadrege ponavlja, še posebej če so neobičajna. Me zanima, ali čuti moji nejevoljo in sumničavost. Če ju, se ne zmeni zanj. Tukaj se moč premešča.

Okoli Zee kar vrši, ko se napravlja. Po sušenju las, zamotanem in hrupnem kot pristajanje helikopterja na vrtni trati, se prikaže iz spalnice, oblečena v roza – skoraj električno – obleko, z bledimi pajkicami in visokimi petami. Večinoma se oblači v trgovini nekega gejevskega prijatelja. Zmeraj je dobro oblečena in rada ima odobravanje – zadovoljstvo ženske, ki ve, da je na očeh.

Nastavim film, o katerem sva se pogovarjala. Ona pa reče: »Čau, pridem, Waldo.«

»Ja, čau« – še Eddijev odmev, medtem ko seže po plašču. Si ovije šal. »Nekaj greva pojest. Ne bova dolgo.«

Na, pa imam. Šla sta.

Švignem do okna, ju spremljam z daljnogledom, ko se oddaljujeta po ulici. Ali ga prime pod roko, ko zavijeta za vogal?

Če bi bil pes, bi lajal in lajal. Ostal sem sam s psihotično faco televizorja.

Iskati smisel je vselej zabloda, sam uživam v svoji magični domišljiji, grem v mislih skozi scenarij, medtem ko se prenažiram z mangovim kulfijem. Igram vloge in spreminjam poudarke. Poznam lokalno restavracijo, v kateri jesta. Lastnik, Rimljan Carlo, je moj prijatelj. Pri vhodu je fotografija mene s Carlom, med fotografijama Carla z Michaelom Winnerjem in s Seanom Conneryjem.

»Kje pa je nocoj maestro, gospa?«

»Se bojim, da Waldo ni najbolje, Carlo. Navzdol gre z njim. Zmeraj bolj zgublja stik z resničnostjo. Misli, da je v Benetkah.«

»V Danieliju?«

Slišim, kako ji zacingljajo zapestnice, ko si seže v lase.

»Pri zajtrku na terasi, kje pa drugje? Njegov najljubši kraj na svetu. Niti pomisliti ne smem na to, da bi ga izgubila. Prosim, ne bi več govorila o njem, sicer bom jokala. Dovolite, da vam predstavim Eddieja, najinega prijatelja. Z Waldom sta si zelo blizu.«

»Avtor dokumentarcev, kurator, novinar in zbiratelj,« reče Eddie.

»Tudi predavatelj,« prida Zee.

»Dober večer, gospod. Dobrodošli. Kozarček pro-secca? Šampanjca? Takoj pošljem Pietra, da vama

predstavi naše specialitete. Mislim, da boste presenečeni nad lazanjo, gospa. Vem, da imate radi mandlje.«

»Vi me zmeraj presenetite, Carlo.«

To je to, življenje je za jedilno mizo, z žensko, ki si je želiš: sveže beli prtički, maslo v ledu, jedilni pribor, melona, brancin in krompirjev pire, jagodni sorbet ali sadni puding, dvojni espresso – ljubezen.

Če ju Pietro ali Carlo vidita, da se preko mize dotikata z dlanmi, bi me bilo konec od sramu in besa.

Ni mi do filma ne do tekme, preveč me grize, zavrtilim kolesi in se odpeljem na drugi konec dnevne sobe. Pri oknu potegnem zavese narazen in se ugnezdim v visoki lini svojega kalifata. Krvave oči tiščim čim bolj k daljnogledu, da vidim na drugo stran ulice. Sedim tu kot debela muha na okenskem steklu in raziskujem fantastične pokrajine čez cesto. Ob vsej neizmernosti svoje samote se vendarle raztresem, ko s svoje višine gledam ljudi, ki gledajo televizijo, in otroke, ki buljijo v zaslone. Medtem ko si ob strani nalivam lasi jogurt in vodko, svoje zmedene in izbebljane misli kot vselej snemam na telefon. Svojo resničnost povečujem tako, da jo izgovarjam.

Iz te palače modrosti fotografiram in snemam neznanke. Slikam vzdihljaje blaženosti in oblake pernic. Karkoli je videti neobetavno.

Ne bi mogel reči, da je življenje zdaj, ko sem skoraj paraliziran in mrtev, kaj manj zanimivo. Sosedje v osvetljenih kletkah svojih stanovanj so privlačni. Snidenja ob večerjah so spodbudnejša od vojn in zmeraj priložnost za bližnji posnetek. Le seksa ni. Seks je tu, za mano, v vseh ozirih.

Neverjetno, koliko se vam ljudje razkrijejo in kako malo cenijo dejstvo, da lahko pridejo in grejo, kadar se jim zljubi.

Zdi se, kot da je par, ki večerja v stanovanju nasproti, otrpnil, vilice so obstale v zraku. Potrkam po zapestni uri; menda je ni raznesel skok krvnega pritiska! Koliko pa lahko Eddie in Zee pojedeta? Dolgo ju ni nazaj, moje žene in prijatelja. Oralna predigra. Spoznavala se bosta. Še malo, in potem vesela urica. Eddieju bo penis, vse bolj nared za ljubezensko noč in z neskončnim poželenjem pred sabo, trzal od pričakovanja.

Upam, da so jedi in vino dragi. Čemu mi bo denar? Meni je nepomemben, naj ga zapravljata in uživata po mili volji. Ko greš k vragu, naj gre vse.

Minejo ure, nakar ključ v vratih. Vrnili sta se.

Eddie gleda poročila, medtem ko je ona v spalnici. Všeč mi je, da se ženska z užitkom posveča sebi. Zee je bikica, in prepričan sem, da je telo bikom cerkev. Ceni – a tudi sovraži – svoje telo, kot ženske povečini. Nekoč je imela rada mojega.

Ko me pride preverit, se pretvarjam, da napol spim. Na sebi ima spalno srajco. Zajamem sapo: svež parfum na njenih zapestjih in vratu. Ne morem se upreti: privzdignem glavo, ko se premakne, in ujamem šepet perila. Vzhičenje: trakci in obročki.

Njene copate z rdečimi peresi nadvse cenim. Všeč mi je, če je ženska videti, kot da je ravnokar pohodila skobčevko. Sem te vrste moški. Ampak tega ni obula zame.

»Ne bom dolgo,« vrže Eddieju.

Ne bo dolgo.

Vsak človek je uganka. Moram se vprašati, ali jo še ljubim. Seveda jo. Ljubezni ne zapreš kot pipo, kadar se ti zahoče. Ljubezen je tem bolj ljubezen, čim zahtevnejša je. Mar ni tako? Ni lahko priznati, kako zelo potrebuješ nekoga drugega. Brž ko to narediš, si v težavah. Zaradi svoje sumničavosti se počutim kot tepec. Vsak moški se bori, da ne bi bil videti kot budalo.

Pri njej se mi je prvič zgodilo, da sem bil rad poročen z osebo, ki mi je bila žena. Učila sva se drug o drugem. Ugajalo ji je, če sem ji sedel na obrazu, magari vse dokler ji ni pošla sapa; rada mi je dolgo vlekla kurca. Sramežljivo je oboževala, prvič v življenju, da sem ji rinil prste v ritnik in zadnjico, medtem ko sem ji polglasno našteval njene lepote. Da vzljubite seks, morate sprejeti odvratnost.

Kako je torej banalno, šokantno in blažilno – govorim o bivanjskih paradoksih –, ko se zbudiš in ugotoviš, da je tvoja ljubimka postala tujka, ki ljubi tujca.

Moram jo dobiti nazaj. Rad jo imam in potrebujem žensko, ki mi jo bodo drugi moški zavidali; ženska je celo v našem času ultimativna okrasna dragocenost; diamant, rolls-royce, Leonardo v sprejemnici.

Če so moja sumničenja pravilna, se bom plazil kot kača med skalami. Boste videli, kako bom spravil to barabo tatinsko na tla. Najprej ga bom dotokel z blaznostjo, slepoto in impotenco – med drugim.

Potem se mu bom poscal v usta in si z njegovo glavo obrisal rit.

Štiri

Eddie je eden tistih modelov iz Soha, ki jih vidovate na projekcijah, festivalskih otvoritvah, sprejemih in večerjah. Laska mu, da je vključen v ves ta šminkeraj, in je vedno prvi pri pijači in prigrizkih. Fin, olikan in pozoren vas bo poskušal šarmirati izza hrbta in flirtati miže. V najstniških letih, tako so mi pravili, ni bil napačen na pogled. Občutljiv poba z debelimi očali, rožnatimi usti in angelsko ritko, z veseljem na uslugo. Magnet za pedofile, vedo povedati.

Ponavadi je prepoten od živčnosti in zaudarja po pijači, če ne kar po gostilnah, ta preodrasli šolar z razredčenimi lasmi, zloščenim skalpom in ceneno uro na roki. Na poti do vas ga je neizogibno doletela taka ali drugačna katastrofa, ki zadeva njegovo denarnico, vlak, preoblačenje hlač in nemara žensko – ali pa dve. Nelepi ljudje so mi zoprni, če jih že ne pomilujem. Ti nimajo resnih šans, nikoli. Če bi bil Eddie lepotec, ga midva zdajle ne bi imela na grbi.

Posnel je sicer tri dokumentarce, uredil par knjig, pisaril v filmske revije, sodeloval na konferencah in tu in tam tudi učil. To štejem že med resnejše žalitve. Mislim, da je v belem sakoju pel po barih – tudi neodpustno. O njegovi francoščini pravijo, da je brezhibna, njegov glas pa je raskav od barabij elitne šole in dekadence po slačilnicah.

Zee je veselo pijana, njene oči so motne. Vendar mi prinese kavo, me umije in preobleče ter nalaga o

Carlu, kaj je bilo na meniju, kdo je bil tam in kako so pretiravale z oblekami.

Drugje je. Vidi se ji. Predstavljam si jo, kako govori: Dadda – tako me imenuje – nima nič proti. To ji je vse. Začenja se ji ljubezen. Vse se ji zdi novo, svet je prepoln pomenov.

Uležem se. Mirujem: jemlje me, a me še ni vzelo. Poslušam. Ugasnem radio in nastavim na drugo igro. Moj slušni aparat je razodetje. Svet zveni nenavadno glasno. Slišim ljudi, ki večerjajo v Parizu, obračajo liste v Stockholmu, se ljubijo v Rimu in pojejo v Madridu.

Nocoj, medtem ko čakam, sem radio s prižganim sprejemnikom.

Spominjam se, s kakšnim užitkom je Zee premlevala časopisne štorije o starejših ženskah, ki so si omislile mlajše ljubimce, »fantičke igračke«, v deželah tretjega sveta; obupane, revne moške, ki so jih najprej poročili in nato pustili na cedilu. »Kako so lahko padle na to?« je spraševala. Jo bo treba spomniti ob primernem trenutku.

Luč sta pridušila. Vrtita si opojno glasbo; sumim, da plešeta. Se stiskata in lezeta drug drugemu s prsti pod obleko? Neučakana sta. Božanska je samo skušnjava.

Začelo se je. Ja, nedvomno slišim vse. Vizualiziram obliko, barvo in čvrstost njenega telesa. Umišljam si, da so njegova usta moja.

Preselita se v spalnico. Napenjam ušesa. Vseeno ju slišim slabše. Prizor traja dolgo in je vse glasnejši. Zdaj vem, da mi poriva ženo, pohotni mali pizdun.

Reven morda v denarju, a bogat z *jouissance*, zavidljivo za njegova leta. To bo razlog, zakaj se ženske kljub njegovemu videzu in značaju lepijo nanj. Popoln je: vsaka ženska si želi moškega, ki ga bo reševala.

Najbrž vam je jasno, da imate v mojem primeru opraviti s človekom, ki si nadvse prizadeva biti prijazen in razumevajoč. Vem, da ljubezen vsakomur dobro dene. Mašina Eros nareja in prenareja, oživlja vedno znova strast po življenju. Vdovo sem jo naredil v trenutku, ko sva se poročila.

Dejansko sem ji rekel: »Upam, da si, ko umrem, najdeš bogatega dedca s spodobno curo, ki bo poskrbel zate,« ob samoumevni predpostavki, da si bo ob moji smrti prerezala žile z razbito flašo, še prej pa seveda zblaznela in si populila lase.

Vem, da bo po meni še uživala življenje, kako bi torej mogel biti tako krut in ji priželei več žalovanja, kot bi bilo treba? Pa čeprav je res, da je svojčas stokala v ljubezenskih krčih: »Ti si edini moški, ki sem si ga želela, edini, ob katerem se čutim izpolnjena.«

In ali nisem vedel, ko sem med snemanjem v Mumbaiju spoznal Zee in njenega moža, da je po številnih ženah, ljubicah, boljših in slabših polovicah ona konec vseh teh iskanj? Bila je moja destinacija, kamor sem bil vseskozi namenjen. Rekel bi, da nisem bil zadovoljen ob nobeni ženski, dokler nisem srečal nje. Izpolnjevala me je, postala je moja mati, ljubica, sestra in prijateljica.

Delala je pri filmu, krojila in šivala kostume. Nihče ni menil, da se ji spleča zavreči spodobnega moža za

divjaka, ki je začel neprijetno spominjati na postarane Elvisa.

Po prvem mesecu mi je lastnoročno ostrigla špagaste lase in me vsak dan nagnala v kopalnico. Ponoči je preverjala moj denar in mi obračala žepe, kokain, ki ga dotlej še nikoli ni videla, je moral stran, naj sem še tako prisegal, da sem prenehal. Kdo pravi, da užitek osrečuje? Mamila so me navdala z lažnim pogumom, a so me odvrnila od tveganj. Vse izpade si je treba prisluziti; resničnosti se ne da ogoljufati.

Bil sem bodisi Stahanov bodisi Oblomov. Zaprl sem se vase, sramoval sem se, prepričan, da drugi vidijo, kako mi je kljub vsemu, kar sem dosegel, spodletelo biti srečen. Garač in dekadent, sem bil povozen, zmečkan, sesut, zavržen in zapit. Kot mnogi sem potreboval seks vsak dan – s komerkoli. Preveč sem bil živ; nisem bil kos lastni energiji.

Zee je poznala mojo resnico in je imela rada moj okus in moj vonj, obliko in obline mojega telesa, mojo moškost. Odganjala je dilerje, kurbe, ženske, pritepenice in zakajence, klošarje in tujce, ki so vztrajali po cele tedne. Prevedrila je ob meni moje abstinencijske krize in me držala za roko. Prepovedala mi je sladoled; guinness sem zamenjal z vinom. Uživanje ni enostavno. Iz glave mi je izbila nekaj neumnosti: naučil sem se imeti lepo, ne da bi blaznel. Pomagala mi je prepoznati in obvarovati moj talent. Končno inteligenčen hedonist.

Delo je zmeraj odmik od resničnosti, in bil sem zaljubljen. Na podeželju sva si omislila živali. Hodila sva, poležavala v postelji, si prirejala glasbene večere,

izmenoma sva vrtela plošče. Rada ima glasbo iz muzikalov in bossa novo, a se je navadila tudi na Curtisa Mayfielda. Plesala sva.

Bal sem se, da me bo sprijaznjenost uničila kot umetnika. Da bom izgubil ostrino, divjost, agresijo in grenkobo. Imel sem pametnejše delo kot zabavati publiko. Sem videl to pri drugih. A biti z Zee je bil eksperiment, ki sem ga moral izpeljati. Bil sem pretirano samozaščitniški. To mi je preprečevalo globlja, razburljivejša, vznemirljivejša doživetja. In ne nazadnje sem hotel izkusiti, koliko se lahko približam ženski. Kako blizu lahko pridem drugemu človeku, čeprav sva še vedno ločeni človeški bitji. Hotel sem se izgubiti in postati do kraja odvisen. Hotel sem, da me spremeni.

Še nekaj. Bilo je čudno: Zee od samega začetka ni bila za to, da prespim pri njej. Sem ji bil neprivlačen? Sem smrčal, švical ali preklinjal bolj, kot je običajno?

Imela je džina. Neka teta jo je morila s črno magijo.

Kot privrženec okultizma sem vztrajal, da želim prisostvovati džinovemu početju. Bile so to resnično črne ure. Nikogar nisem poznal, ki bi ga mučile take more. Kričala je, pogosto me je boksala in brcala. Vpila je, da umira. Da jo ubijajo, bolje rečeno. Nikoli se nisem odmaknil od nje. Bila je potolažena in manj osramočena. Pri njej mi ni bilo nič zoprno, to ji tudi zmeraj povem.

Z Zee sva se poročila, da bi pokazala svojo resnost. Želel sem biti soprog, a sem moral postati še nadomestni oče. Skrbel sem za njeni hčerki dvojčici, ki sta znali biti pravi pokori in sta držali s svojim pohlevnim

očetom. Bili sta vzgojeni k spoštljivosti, vendar sem ugrabil njuno mamo, hote, in njiju, nehote. Mukoma sem se naučil, kako katastrofalno utegne biti nadomestni starš: koliko sovraštva in ponižanj si prisiljen požreti. Ti deklici, ki nista bili moji, ampak sta pripadali spodobnemu moškemu, sta bili težavnejši kot katerikoli film, ki sem ga posnel. Bili so dnevi, ko je bila njuna krutost neznosna. Zalotil sem se, kako si želim, da sploh ne bi obstajali, takrat sem se zatekel na terapijo. Kadar sta me smrkliji razkurili v takega pesjana, da sam sebe nisem prenesel, bi se odpovedal njuni materi.

Prisluhnil sem dobremu nasvetu in preživel. Ljubil sem žensko, to je bil dosežek, ki mi je pomenil več kot karkoli drugega.

Nazadnje sva muli spakirala na študij v Ameriko, plačal sem jaz. Eno od deklet sem spravil skozi odvajanje in blaznost. Zdaj jima gre dobro. Jasmine dela v hotelirstvu. Samreen me je spominjala name: pišmevuharska, pokvarjena najstnica strupenega jezika, ki je zavračala izobrazbo, postala veganka in pofuklja, se naveličala raznih dragih šol. Dvakrat sem jo reševal s policije. Skoraj sva jo izgubila. Pri poznih dvajsetih se je zbrcala k delu ob nenadni ambiciji, da bi postala zdravnica. Usedla se je in študirala. Postala je predana ginekologinja in ordinira za revne ženske v Los Angelesu. Nazadnje sva si postala še všeč. Obe dekleti sta vzeli moj priimek in me znata nasmejati. S ponosom sem glava te družine.

V zadnjih desetih letih sem ošibel in opešal. Kokain mi je zdelal srce. Imam stent. Imam tudi večino

bolezni: diabetes, raka prostate, čir, začetek multiple skleroze, zapeko, driske in le en dober kolk, kašelj, fobije, zasvojenosti, obsesije in hipohondrijo. Sicer pa sem v sijajni formi. Zee skrbi zame. To je njena odgovornost – in ljubezen.

Doslej: veliko pritajenega govorjenja in smeha, nazadnje vendarle skoraj tišina.

Medí jo. Še malo, in bosta prvokrat počela stvari, si delila zaupnosti, pesmi in poljube, izmenjevala nakit, odkrivala drug pri drugem, kaj je komu všeč in česa kdo ne mara, in postajala par, nepogrešljiv del drug drugega.

Deloma kaj ujamem, vendar ne dovolj. Najti moram boljši način, da mi ne uidejo podrobnosti.

In potem, če je to izdajstvo resnično, lahko računate name: naredil bom neumnost.